Utilizarea SPV, de la opțional la obligatoriu, o propunere similară concluziilor OECD: digitalizarea nu se poate face fără schimbări legislative

Autori:

Andreea Mitiriță, Partener PwC România

Ana Nechifor, Consultant PwC România

Atât contribuabilii persoane juridice, cât și persoane fizice care desfășoară activități liberale ar putea fi obligați să se înregistreze în Spațiul Privat Virtual (SPV), conform unui proiect de act normativ, publicat pe site-ul Ministerului de Finanțe, referitor la completarea prevederilor Codului de Procedură Fiscală. Cererile, înscrisurile sau orice alte documente depuse în format letric ar urma să nu mai fie luate în considerare.

Totodată, proiectul conține prevederi referitoare la obligativitatea înrolării autorităţilor publice, instituţiile publice sau de interes public în sistemul informatic PatrimVen (serviciul destinat să ofere instituţiilor publice acces la datele disponibile cu privire la patrimoniul şi veniturile cetățenilor).

Înrolarea în PatrimVen se realizează în baza unui protocol ce se transmite către ANAF de către fiecare autoritate publică, instituţie publică sau de interes public.

Spaţiul Privat Virtual („SPV”) este un serviciu electronic gratuit, care este pus la dispoziția contribuabililor în mod permanent, putând fi accesate următoarele:

- informaţii cu privire la obligaţiile fiscale;
- posibilitatea de a primi acte administrativ fiscale și alte documente;
- informaţii cu privire la contribuţiile sociale.

Prin intermediul SPV, comunicarea între contribuabili și autoritățile fiscale s-ar efectua strict în mediul virtual, facilitând transmiterea de cereri/solicitări, prin acest canal

de comunicare, atât din partea contribuabililor către autoritățile fiscale, cât și în contrapartidă.

Fundamentarea impunerii unei astfel de obligativități are la bază faptul că opționalitatea de a folosi SPV a fost materializată într-o rată foarte mică de utilizare în rândul contribuabililor, iar odată cu declanșarea situației pandemice autoritățile fiscale au fost în postura de a lua măsuri pentru organizarea activității astfel încât să fie evitat contactul fizic între persoane. Conform notei de fundamentare a proiectului, pe 9 aprilie 2021, erau înregistrați în SPV doar 32% din contribuabilii persoane juridice și doar 5,24% din contribuabilii persoanele fizice care au cod de identificare fiscală.

Obligativitatea înrolării contribuabililor în SPV ar urma să se aplice începând cu data de întâi a lunii următoare celei de-a treia luni de la data publicării proiectului normativ în Monitorul Oficial al României.

Pentru înrolarea în SPV, contribuabilii trebuie să aibă în vedere prevederile Ordinului nr. 660/2017. Aspectul esențial pe care contribuabilii persoane juridice, precum și persoane fizice care dețin un cod de înregistrare fiscală trebuie să îl aibă în vedere pentru înrolarea în SPV este deținerea unui certificat digital.

În cazul în care contribuabilii dispun de un certificat digital, este necesară întocmirea unei împuterniciri pe numele reprezentantului care deține certificatul digital, iar în baza căreia, împreună cu setul de documente menționate în mod expres în Ordinul nr. 660/2017, poate fi efectuată înrolarea în SPV.

În situația în care contribuabilii nu dispun de un certificat digital, este necesară obținerea acestuia de la un furnizor de servicii de certificare acreditat și ulterior depunerea cererii pentru utilizarea certificatului digital calificat

(Formularul 150) la autoritățile fiscale; formularul se completează on-line, se listează și se depune împreună cu documentele necesare la sediul organului fiscal.

Proiectul de act normativ apare în contextul nevoii de a digitaliza relația contribuabil -a dministrație fiscal, mai ales pe fondul restricțiilor aduse de criza sanitară în ultimul an. Astfel, conform unui sondaj efectuat de OECD, “Tax administration: digital resilience in the COVID-19 environment”, la care au participat administrații fiscale din 32 de țări, printre care și România, aproximativ 60% din administrații și-au actualizat strategia anterioară privind digitalizarea proceselor de administrare a impozitelor, după cum urmează:

- prioritizarea proiectelor de automatizare, digitalizare și servicii electronice, care acoperă toate domeniile funcționale ale administrării impozitelor, cum ar fi mutarea datelor în cloud și crearea de birouri de servicii digitale;
- accelerarea lucrărilor la un proiect de cameră poștală digitală, permițând transformarea înregistrărilor de hârtie în imagini digitale, extragerea datelor din imagini, stocarea informațiilor și notificarea oficialilor fiscali relevanți.

Conform sondajului menționat, o provocare majoră pentru multe administrații fiscale, în contextul COVID-19, a fost gestionarea comunicațiilor pe hârtie, ca urmare a faptului că acestea au fost fizic închise sau a volumului redus de personal prezent în birou care trebuia sa proceseze documentele. Acest aspect a fost confirmat de aproape 60% din administrațiile care au participat la sondaj și au raportat că au întâmpinat probleme în ceea ce privește comunicarea pe hârtie. Într-o notă pozitivă, toate aceste administrații au remarcat că au reușit să transfere un procent semnificativ de comunicații de la hârtie la digital (aproximativ 75% sau mai mult).

Nu în ultimul rând, concluzia sondajului a fost că schimbarea canalului de comunicare dintre contribuabili și autoritățile fiscale nu poate fi întotdeauna posibilă fără modificări legislative. În acest sens, 45% dintre administrații au confirmat că trebuie să facă modificări ale politicilor pentru a facilita schimbarea canalului, inclusiv modificări ale regulilor pentru a accepta semnături electronice și documente scanate. Modificări ale altor reguli de administrare au inclus, de exemplu, acceptarea declarațiilor fiscale prin fax, permițând utilizarea telefoanelor mobile atunci când se discută informații despre contribuabil și modificări ale proceselor administrative, cum ar fi canalele care ar putea fi utilizate pentru comunicarea de informații primite/transmise.

Înrolarea contribuabililor în SPV ar putea reprezenta un pas înainte spre digitalizarea și eficientizarea comunicării dintre contribuabili și autoritățile fiscale române, în contextul în care accesul la informațiile existente în baza de date ANAF ar putea fi efectuat într-un mod mult mai facil de către contribuabili, aceștia putând accesa în timp real informații precum: situația datoriilor fiscale de plată, istoricul declarațiilor înregistrate, dar și solicita documente precum: certificate de cazier fiscal, certificate de atestare fiscale, fișă pe plătitor, fără a fi necesară deplasarea la sediul autorităților fiscale.